

Із листів Андрія Чайковського

Щира дружба і співпраця в царині літератури та науки єднала майстра краснього письменства Андрія Чайковського і вченого Володимира Гнатюка впродовж багатьох років.

Про їхні стосунки свідчать експонати в домівці академіка-земляка. Приміром, на світлині, зробленій 30 жовтня 1898-го у Львові, бачимо поруч із Іваном Франком, Михайлом Грушевським, Сильвестром і Богданом Лепкими, Володимиром Гнатюком та іншими і Андрія Чайковського. Не менш цікавою є збірка письменника «Оповідання», її Володимир Гнатюк видав у першій серії «Літературно-наукової бібліотеки» під числом 65, вона теж займає почесне місце у музеї.

Цікаво, що у фонді Володимира Гнатюка відділу рукописів Національної наукової бібліотеки імені Василя Стефаника НАН України зберігається десять листів Андрія Чайковського до Володимира Гнатюка: один з Бережан, три із Самбора, шість із Коломиї.

У листах самбірського періоду здебільшого йде мова про видавничі справи. Адже в той час готувалися до видання деякі твори Андрія Чайковського. Письменник радиться із Володимиром Гнатюком про доцільність внесення змін: «Я вже давно того не читав, а не маю у себе ні одного примірника, бо москалі при ревізії забрали, бо їм було «любопитно читать сочиненіе...» Я однак був би тої гадки, що в тих шляхоцьких повістях нічого змінити не треба, а навіть не можна. Безперечно, що се етнографічні образки. Я переконався тепер, що такої шляхти вже нема...» У наступних листах Андрій Чайковський повідомляє, що працює над третьою частиною «Сагайдачного» і просить надіслати з бібліотеки НТШ історичні матеріали про той період: «Бо страх як тяжко робити такі праці на провінції, де ні матеріалів, ні джерел нема і порадитися нема кого...» Також дозволяє Володимирові Гнатюку надрукувати передмову до «Олюньки», при цьому зазначити, що оповідання подавалося на конкурс, оголошений «Зорею», і просить, якщо це можливо, надрукувати відгук Івана Франка.

Не менш цікаві листи писав Андрій Чайковський до Володимира Гнатюка з Коломиї. «Мій «Сагайдачний», — читаємо в одному листі, — в 4 ч. чекає Божого змилування в манускрипті, а з ним і я чекаю... Не можу рушитися з Коломиї. Цей час я не змарнував, а понаписував на якихось 100 аркушів друку. Є дві повісті (одна «Малолітній», кілька оповідань, новел, нарисів». Ознайомлення з листами цього періоду переконує, що Андрій Чайковський намагався своєю письменницькою діяльністю заповнити гіркі розчарування, втрачені надії на «кращу будучність мого бідного народу, котрому служив за наших ясних днів усім своїм єством».

Іншим разом письменник пише до Володимира Гнатюка: «Маю готову повість «Панич» з галицького житте», а першого травня 1922 року: «Написав нову гумореску, опісля пришлю і ще нове оповідання «Не було виходу». Андрій Чайковський розповідав про намір написати спогади про визвольні змагання, об'єктивно показати нічого не приховувати.

Романа ЧЕРЕМШИНСЬКА,

членкиня національних спілок журналістів та краєзнавців України, Наукового товариства імені Шевченка у Львові, с. Велеснів Монастириського району.